

Wyrok z dnia 30 czerwca 2000 r.

II UKN 620/99

Nie można pominąć dowodu z powołaniem się na art. 381 KPC, jeżeli opóźnienie w jego zgłoszeniu jest usprawiedliwione przebiegiem procesu.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2000 r. sprawy z wniosku Urszuli H.-S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 czerwca 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 19 października 1998 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie oddalił odwołanie wnioskodawczyni Urszuli H.-S. od decyzji organu rentowego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 14 stycznia 1998 r. odmawiającej przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, po ustaleniu, na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego w tym opinii biegłych lekarzy specjalistów: kardiologa, neurologa, ortopedy i okulisty, że obecny stan zdrowia wnioskodawczyni nie powoduje niezdolności do pracy. W ocenie Sądu, brak więc podstaw wymienionych w art. 32 i 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) do zmiany decyzji i przyznania prawa do renty.

Stanowisko to w pełni podzielił Sąd Apelacyjny w Poznaniu i oddalił apelację wnioskodawczyni, pomijając, z powołaniem się na art. 381 KPC, dowód z karty informacyjnej ze Specjalistycznego Gabinetu Lekarskiego „M.”, w której stwierdzono, iż

wnioskodawczyni była leczona z powodu dolegliwości neurotycznych w 1993 r. (wyrok z dnia 8 czerwca 1999 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które mogło wpłynąć na treść wyroku – art. 328 §2, 381 i 382 KPC - wniosła o jego uchYLENIE i "przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania."

W uzasadnieniu kasacji skarżąca podniosła, że już w piśmie z dnia 31 sierpnia 1998 r. powołała się na dolegliwości natury psychicznej, co nie zostało jednak ocenione przez Sąd pierwszej instancji. W tych warunkach rzeczą Sądu Apelacyjnego, jako sądu meriti, było uzupełnienie postępowania dowodowego – art. 382 KPC – i dopuszczenie dowodu z przedłożonej karty informacyjnej, a nadto z opinii biegłego sądowego lekarza psychiatry dla oceny czy dolegliwości natury neurotycznej, z powodu których wnioskodawczyni była leczona, powodują niezdolność do pracy.

Sąd Najwyższy rozważył co następuje:

Zgodnie z art. 381 KPC sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Wprowadzenie tego przepisu było wynikiem przyjęcia w KPC po jego nowelizacji założenia, że postępowanie apelacyjne jest dalszym ciągiem postępowania sądowego zmierzającego do wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy, z ograniczeniem możliwości powoływania się na "nowości" tylko jeżeli strona nie mogła powołać nowych faktów i dowodów przed sądem pierwszej instancji, bądź też gdy potrzeba powołania ich pojawiła się później. Unormowanie to – pozostawiające kwestię dopuszczalności nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym uznaniu sądu - ma, z jednej strony, zapobiegać działaniu stron na zwłokę, z drugiej zaś, przenoszeniu punktu ciężkości rozpoznania sprawy na sąd drugiej instancji. Nie może to jednak oznaczać, że sąd drugiej instancji może z tej możliwości korzystać według zupełnie swobodnego uznania (dowolnie), powinien bowiem mieć na względzie przyczyny, dla których wniosek dowodowy został złożony z opóźnieniem. Nie można pominąć dowodu z powołaniem się na ten przepis, w sytuacji gdy opóźnienie było usprawiedliwione przebiegiem procesu. Okoliczności te nadto winny być oceniane z uwzględnieniem osobistych właściwości strony po ustaleniu, że nowy dowód nie został złożony w celu przewleczenia

postępowania. Jako zasadę wynikającą z tego przepisu należy potraktować dopuszczalność powoływania się na nowe fakty i dowody w postępowaniu drugoinstancyjnym, a ich pominięcie może nastąpić tylko w przypadkach wskazanych w tym przepisie .

W rozpoznawanej sprawie, w której i przed Sądem pierwszej i drugiej instancji wnioskodawczyni działała bez pomocy pełnomocnika, wskazała ona – w piśmie procesowym z dnia 31 sierpnia 1998 r. - że cierpi na dolegliwości bólowe nie tylko kręgosłupa, ale także głowy, „jest nadto powolniejsza niż kiedyś, nie może się skupić, ma lewostronne zawroty głowy i brak pamięci”. W tej sytuacji gdy w trakcie postępowania przed Sądem Apelacyjnym przedłożyła zaświadczenie lekarskie wskazujące na leczenie z powodu dolegliwości neurotycznych, pominięcie tego faktu nie może być uznane za zgodne z zasadą wynikającą z art. 381 KPC, narusza nadto zasadę zawartą w art. 382 KPC, wedle której sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym.

Nie kwestionując poczynionych przez Sąd Wojewódzki i zaakceptowanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń, wskazać trzeba na ich przedwczesność i niekompletność, nie wyjaśniono bowiem czy schorzenia neurotyczne, z powodu których wnioskodawczyni pozostawała w leczeniu , nie czynią jej choćby częściowo niezdolną do pracy. To naruszenie przepisów art.381 i 382 KPC mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC), co mając na uwadze orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC .

=====